

Egyház nevében, a zsolozsma liturgiájával. Szorgalmazták a napi eucharisztia illő ünneplését s az imát Máriával. S hogy milyen csodálattal adózott a Szent Szűznek az Arsi Plébános, elárulják saját szavai: „Feléje irányul legrégibb vonzalmam.” S bizalmát a következő mondat: „Elég, hacsak feléje fordulunk, s meghallgattatást nyerünk.”

Gondolok még a rendszeres lelkigyakorlatokra, amikor lelkünkbe hatol Isten lelke, hogy „megvizsgáljon bennünket”, és segítsen felismerni pontosan hivatásunk lényegét.

Természetes, hogy imánkba be kell épülnie mindannak az emberi szépségnek s mindannak az emberi nyomorúságnak, amivel szolgálatunkban naponta találkozunk. Minden táplálhatja imánkat, feltéve, ha mindezt az Úrhoz vezetjük vissza és az ő dicsőségére cselekedjük.

Hallható és hihető evangelizálás

Összes papi elkötelezettségünk új jelentőséget kap ennek a lelkiségnek a fényében:

- A cölibátus: jele annak, hogy korlátlanul rendelkezésére állunk Krisztusnak és az embereknek;
- Igazi szegénység: részesedés a szegény Krisztus életében és a szegények sorsában, ahogy erről P. Chevrier példája is tanúskodik;
- Engedelmesség: valóra váltja szolgálatunkat az Egyházban;
- Az egész életre szükséges aszkézis, kezdve a napi feladatok betöltésétől;
- A felmerülő megpróbáltatások elfogadása, sőt önkéntes szeretetből vállalt önmegtagadások felajánlása a ráknbízottakért. Az Arsi Plébános tanúskodott az Úr szava mellett: „Vannak ördögök, amelyeket csak böjttel és imádsággal lehet kiűzni.”

De, mondhatjátok, hol találunk erőt mindehhez? Kétségtelen, nem kaptunk felmentést az alól, hogy bátrak legyünk. De az iga édes és a teher könnyű, ha bátorságunk a hitre támaszkodik, és arra a bizalomra, hogy az Úr nem hagyja el azokat, akik reá bízzák magukat: „Isten nagyobb a szívünkknél” (1Jn 3,20).

Mindezek fejében örömmre bukkanunk: az Arsi Plébános kiaszott arca mindig ragyogni látszott.

II. JÁNOS PÁL BESZÉDE A SZENTSÉGI KONGREGÁCIÓ TAGJAIHOZ

1.

A Szentatya üdvözlő és elismerő szavakkal rámutatott arra, hogy a hívők a szentségek által „titokzatos és valóságos módon egyesülnek a szenvedő és megdicsőült Krisztussal” (LG 7). A szentségek teszik lehetővé, hogy „az életnek szinte minden eseménye megszentelt legyen, mégpedig annak az isteni kegyelemnek a hatására, amely Krisztus szenvedésének, halálának és feltámadásának húsvéti misztériumából árad” (SC 61).

2.

A Kongregáció teljes ülése – mondotta a pápa – a bűnbánat, az egyházi rend és a házasság néhány időszerű kérdésével foglalkozott. A húsvéti idő azonban, amelyben éppen most élünk (1986. április 17.) figyelmünket az isteni irgalom szentségére irányítja. Hiszen az Úr Jézus éppen föltámadása napján adta Egyháznak a kiengesztelődés szentségét, a nagyszerű ajándékot. A negyedik Evangélium szerzője ezt így beszéli el: Még a hétnek szombatot követő első napján Jézus eljött az utolsó vacsora termébe, ahol a tanítványok együtt voltak. Rájuk lehelt és így szólt: „Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad” (vö. Jn 20,19-23).

Az Egyház féltett kincse az Úrnak ez az ajándéka. Hálával fogadja Jézus szeretetének megható bizonyosságát. Tudatában van annak, hogy köteles ezt a kincset gondosan védelmezni. Megeshet ugyanis, hogy egyesek – bár jószándékkal, mégis bizonyos rövidlátással – e szentség néhány jellegzetessége ellen foglalnak állást, a lelkek súlyos kárára.

3.

Nem tagadható, hogy az utóbbi időben az Egyház sorain belül bizonyos tájékozatlanság jelei mutatkoztak. A lelkipásztori munkába itt is, ott is olyan gyakorlati kezdeményezéseket vezettek be, melyek – úgy tűnik – nincsenek összhangban az igaz tanítással. Ellenkeznek az Egyházi Törvénykönyv normáival is. A Törvénykönyv éppen napjainkban ezt a tanítást újból megerősítette.

A Kongregáció teljes ülése két pontnál időzött hosszabban: mi az első gyónás alkalmas időpontja, és az általános feloldozás kérdése.

Gyermekek első gyónása

A nyája érdekeit szívén viselő pásztor figyelmét nem kerülheti el egy – alapvető igazságokkal kapcsolatos – tény. Észre kell ugyanis vennie, hogy a bűnbánat szentségének valódi természetét sokan nem értékelik. Nevezetesen nem látják meg kellőképpen, hogy ez a szentség mennyi öröm forrása, és hatása mennyire fölszabadító. Hiszen benne a feltámadt Krisztus győzelmes szeretete jut kifejezésre.

Mintha hiábavaló lett volna egy komoly, mind a részegyházak, mind az egyetemes Egyház szintjén történt erőfeszítés a katekézis területén. Elsősorban a „Kiengesztelődés és bűnbánat” apostoli buzdítására és a nyomában kibontakozó nagy lelkipásztori mozgalomra gondolok. Az a hívő, aki jól fölkészülve járul a bűnbocsánat szentségéhez, nem az őt elítélő igazságossággal találkozik, hanem a neki megbocsátó szeretettel. E tapasztalat révén Krisztus szeretetének meleg fényénél tanulhatja meg, hogy jobban felismerje saját gyöngeségeit, temperamentumának hiányosságait és hibáinak bonyolult összefüggéseit. Ugyanakkor teljesen alaptalan a félelem, hogy ennek a felismerésnek

következménye bénító kielégületlenség vagy lelki megrázkódtatás lenne. Hiszen a bűnét bánó hívő éppen abban a cselekményben, amelyben bűnösségével szembesül, éli meg újra a találkozást Ura türelmes és erőt adó irgalmaságával.

Ez az igazság. Észre kell tehát vennünk, milyen nagy segítséget jelent a gyermekek számára is ennek a szentségnek jól alkalmazott kiszolgáltatása: fokozatosan és harmonikusan növeli bennük az önismeretet, az önfegyelmézést, és azt a készséget, hogy elfogadják magukat saját korlátaikkal. Elfogadják anélkül, hogy velük tehetetlenül megalkudnának.

Itt vetődhet fel az a kérdés, melyik az az életkor, melyben az ember már képes halálos bűnt elkövetni. Mindjárt megjegyezzük: nem volna szabad elfelejteni, hogy az a törekvés, mely ezt az időpontot túlságosan későre teszi, túlzott bizalmatlanságot árul el a gyermek jócselekedetre való képessége iránt. Ettől függetlenül: az erkölcsi rossznak még az alacsonyabb fokozatai is jelentősek. Fontosságuk még inkább megmutatkozik, ha a fokozatokat az emberi és keresztényi növekedés pedagógiai távlatában vesszük fontolóra.

4.

Mindenesetre el kell ismernünk, hogy a papokból hiányozhat az a felkészültség, mely a gyermekek igazán jó gyóntatásához szükséges. Meg kell tehát kívánni, hogy a papnövendékeknek teljesen föltárják e szentség sokrétű valóságát. De az is fontos, hogy jól megismerjék az emberi életkorok lélektanát. Akkor majd nem fosztjuk meg a fejlődés különböző szakaszait járó gyermekeket a kegyelem misztériumához való helyes közeledéstől. Márpedig tudjuk: ebben a misztériumban az a Jézus fejt ki tevékenységét, aki egykor sürgette: „Hagyjátok csak a gyermekeket, hadd jöjjenek hozzám” (Mt 19,14).

Ez okból hasznos lenne gondoskodni arról, hogy a papnövendékek kapjanak kiképzést e pedagógiai kérdésben. De az is igen megfelelő lenne, ha a lelkekért vállalt felelősség terhét hordozó papok számára is gondoskodnának tanfolyamok szervezéséről, ismereteik korszerűsítése végett. A sajátos cél ez lenne: hasznosítsuk a lélektan és neveléstan igazi eredményeit, hogy egyre jobban alkalmazkodhassunk a növekedésben levő ember értelemi felfogóképességéhez és fogékonyságához. Ennek gyümölcse lehetne egy olyan katekézis, mely a lényegét pontosan tükröző tanítást nyújtana bűnről és megbocsátásról. Nem is annyira azon nyargalna, mennyiben súlyos egy bűn, hanem arra biztatna, hogy válaszoljunk nagylelkűen Isteni Barátunk határtalan szeretetére.

Az általános feloldozás

5.

A második kérdés, amellyel foglalkoznom kell, az általános feloldozás ügye. Bizonyos esetekben több megtérőnek lehet adni általános formában feloldozást, megelőző egyéni gyónás nélkül. Erre nézve az Egyházi Törvénykönyv pontos útmutatással szolgál (961–963 k.). A „Kiengesztelődés és bűn-

bánat" apostoli buzdítás 33. pontja ugyanezt hangsúlyozza. Szomorúan kell megállapítani, hogy sok helyi egyházban ezen a ponton mégis tapasztalhatók visszaélések.

A témával kapcsolatban kötelességemnek tartom, hogy újra hangsúlyozzam: A szentség ünneplésének ez a formája „kivételes jellegű, ezért önkényesen nem választható, ellenkezőleg: sajátos rendszabálynak van alávetve" (Kiengesztelés és bűnbánat, 32.). E rendszabály normái közismertek: az Egyház nem szándékozik változtatni rajtuk, mivelhogy hűséges Mestere és Ura akarataéhoz.

A püspökök feladata: megfelelő katekézisekkel gondoskodjanak arról, hogy a hívők körében ne támadjon zavar amiatt, mert nem tudják megkülönböztetni az általános és az egyéni föloldozást. Ez utóbbira egyébként az előbbi után is szükség van („alkalom adtán mielőbb", CIC 963. k.), tehát – amennyiben valakinek súlyos bűne van, függetlenül a kapott általános feloldozástól – személyes feloldozást kell kérnie.

Szükséges elmélyíteni a kateketikai munkát – kivált a felnőttek érdekében – olyan célzattal, hogy a hívek megértsék: milyen érvek igazolják a bűnök személyes meggyónását az Egyház szolgájának, még akkor is, ha valaki történetesen már részesült általános feloldozásban.

Mindenesetre, amikor erről beszélünk, fontos lenne rávezetni a híveket annak fölismerésére, hogy itt nemcsak kötelességről van szó, hanem valódi jogról is. A személyes gyónás ugyanis valóban tükrözi azt a személyes viszonyt, melyet a Jó Pásztor ki akar alakítani minden báránykájával. Hiszen személy szerint ismeri őket, sőt – Szent János Evangéliumának szép kifejezése szerint – „nevükön szólítja" (vö. Jn 10,3.14). A hívő a bűnbocsánat szolgájával folytatott egyéni beszélgetésével gyakorolja azt a jogát, hogy valamiképpen személyesen találkozzék a megfeszített Krisztussal, aki őt meghallgatja, aki gyötördik vele és megbocsát neki. Igen, találkozik Krisztussal, s ő személyesen is megmondja neki, amit az Evangéliumban olvashatunk: „Bűneid bocsánatot nyertek; menj, de többé ne vétkezzél" (vö. Mk 2,5; Jn 8,11). Amikor az Egyház ilyen formában hangsúlyozza a szentségi fegyelemnek ezt a szempontját, alapjában véve az egyén jogát védelmezi. Jogát, hogy legyen az, ami: önálló személyiség, aki nem vegyülhet el a tömeg névtelenségében. Jogát, hogy ne legyen a közösséggel behelyettesíthető, bármennyire gyümölcsöző és jelentős legyen is reá nézve a közösség támogatása.

Jól teszik tehát a püspöki karok, ha erre a tárgyra nyomatékos szavakkal vissza-visszatérnek. Fejtsék ki világosan, melyek a „súlyos szükségnek" (961. k.) az Egyházi Törvénykönyv által világosan meghatározott esetei. Kizárólag ezek teszik törvényesen megengedetté az általános feloldozást. A püspöki karok szívósan törekedjenek arra is, hogy a rájuk bízott részegyház lelkipásztori gyakorlatát ezekhez az irányelvekhez igazítsák.

Tisztelendő Testvérek, úgy érzem, hogy kötelességem volt ezeket elmondanom. Szándékom mindezzel, hogy megerősítsem és támogassam az Egyház életére nézve olyan jelentős munkásságokat.